

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการจัดการ

เส้นทางเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

ผู้เขียน

นางสาวปิยะนารถ รีมทอง

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

(การจัดการศิลปะและวัฒนธรรม)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รศ.ดร. วรฉัญจก์ บุญขสุรัตน์

บทคัดย่อ

การศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการจัดการเส้นทางเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนคุณค่าของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนชาวลับแล เพื่อการจัดการเส้นทางเรียนรู้แหล่งมรดกวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนชาวลับแล โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสำรวจ การสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อคัดเลือกแหล่งมรดกวัฒนธรรมที่แสดงความเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนลับแล โดยใช้เกณฑ์ด้านประวัติศาสตร์ เกณฑ์ด้านวัฒนธรรม เกณฑ์ด้านสังคมและเกณฑ์ด้านศิลปกรรม แล้วจัดกลุ่มของแหล่งมรดกวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมชาวลับแล เพื่อเสนอรูปแบบและวิธีการจัดการเส้นทางเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พร้อมทั้งวิเคราะห์คุณค่าความสำคัญของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนชาวลับแลที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้

ผลการศึกษาพบว่า บริบททางประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของชุมชนชาวลับแล มีวิถีชีวิตที่ได้รับการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมมาจากบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่นมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีมรดกทางวัฒนธรรมที่มีคุณค่าความสำคัญปรากฏอยู่ในรูปแบบของประเพณี พิธีกรรม สถาปัตยกรรม และงานหัตถกรรมพื้นถิ่น ซึ่งคุณค่าความสำคัญของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชนชาวลับแลนั้นเป็นเรื่องของประวัติศาสตร์การอพยพเพื่อแสวงหาการ

ตั้งถิ่นฐานและการหาแหล่งที่ทำกิน จึงทำให้อำเภอลับแลมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบของ ตำนาน เรื่องเล่า ประเพณี พิธีกรรม สถาปัตยกรรม งานหัตถกรรมพื้นถิ่น ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชาวลับแลนั้น มีศักยภาพในการเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถจัดเป็นเส้นทางการเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนลับแลได้

เส้นทางการเรียนรู้ดังกล่าว สามารถใช้เป็นสื่อในการเรียนรู้เกี่ยวกับมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของชุมชนชาวลับแล ในอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ซึ่งอาจนำเสนอในรูปแบบของแผนที่เส้นทาง เอกสารแผ่นพับ หนังสือ และสื่อเทคโนโลยี IT อาทิ วิดีโอ ซีดี ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของแต่ละเส้นทางเพื่อประกอบการเข้าไปศึกษาเรียนรู้และท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการท่องเที่ยวของอำเภอลับแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้มรดกวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ในชุมชน รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ด้วย

Thesis Title	Cultural Identity Study for Managing the Cultural Tourism and Learning Route in Lap Lae District, Uttaradit Province
Author	Miss Piyanart Rimthong
Degree	Master of Arts (Art and Culture Management)
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr. Woralun Boonyasurat

ABSTRACT

Cultural identity study for managing the cultural tourism and learning route in Lap Lae District, Uttaradit province aims firstly to study historical, social, cultural and environmental context as well as the value of cultural heritage site which is considered as a Lap Lae community's identity. Second is to manage learning route in identical cultural heritage site through studying information derived from document, survey, interview and non-participant observation. Data was then analyzed in order to select cultural heritage site indicating cultural identity of Lap Lae community through the use of historical, cultural, social and architectural criteria. Next, the cultural heritage site indicating cultural identity of Lap Lae people were categorized in order to propose pattern and method for managing the cultural tourism and learning route and analyze the value and significance of cultural heritage site which is considered as a Lap Lae community's identity and suitable for learning.

The result of the study showed that Lap Lae community historical, social, cultural and environmental context includes lifestyle with cultural heritage descended from ancestors and passed on from generation to generation and consists of diversity of culture. Valuable and significant cultural heritage was performed in several forms of traditions, ceremony, architecture and local handicraft. Value and importance of Lap Lae community's lifestyle and culture related

to their migration history searching for habitation and workplace causes diversity of culture in Lap Lae district appearing in forms of legend, story, tradition, ceremony, architecture and local handicraft. Cultural heritage site indicating cultural identity of Lap Lae community gains enough potential to act as a cultural learning and tourist centers incapable of being a cultural tourism and learning route in Lap Lae District.

The above-mentioned learning route can be used as medium in learning about cultural heritage which is considered as a Lap Lae community's identity in Lap Lae District, Uttaradit province. It can be presented in many forms such as route map, brochure, book, technology media like VDO, CD concerning the story of each route to support the understanding in studying the cultural tourism and learning and to be information supporting the tourism in in Lap Lae District, Uttaradit province. It is in order to create the effective learning about identical cultural heritage in community for all and the tourists who are interested in visiting Lap Lae District, Uttaradit province.